PREFIXUL ***ne-*** ÎN LIMBA ROMÂNĂ VECHE

SERGIU DRINCU

Preambul

În anul în care Profesorul Ștefan Munteanu împlinea 90 de ani, am publicat, în numărul omagial al revistei „Philologica Banatica" (1 / 2010), un fragment dintr-un studiu dedicat limbii române vechi. Se intitula *Prefixul **ne-** în Codicele Voroneţean*. După un timp, la una din întâlnirile cu Domnia Sa, mi-a mărturisit că a citit articolul respectiv, exclamând cu o mirare admirativă, aș zice: „Dragă Sergiule, dumneata chiar faci lingvistică adevărată!" O asemenea remarcă nu o putea face oricine, ci numai cineva care, cândva sau tot timpul, s-a întâlnit cu această muncă trudnică și nespectaculoasă numită „lingvistică adevărată". Afirmația a conținut, implicit, pentru mine și îndemnul de a continua și definitiva un proiect mai vechi dedicat formării cuvintelor în limba română veche. Articolul de față este, în bună măsură, o continuare a celui publicat acum zece ani și a acelei întâlniri memorabile cu cel pe care acum îl comemorăm cu pietate.

Prefixul ***ne-*** este de proveniență slavă și a stat în atenția multor lingviști datorită statutului său special în sistemul de formare a cuvintelor și de îmbogățire a lexicului limbii române. Vom reține aici informațiile doar ale acelor lingviști care au realizat cercetări în manieră monografică asupra acestui prefix.

În acest sens, un loc important, chiar și cronologic, îl ocupă Franz Miklosich, care, în *Gramm*. II arată următoarele: „Was die bedeutung der mit ***ne*** zusammengesetzten nomina anlangt, so ist festzuhalten, dass ***ne*** an die stelle des aind. ***an*** (***a***), griech. ***άγ*** (***ά***), lat. ***in*** und des deutschen ***un*** getreten ist: es werden demnach die mit ***ne*** verbundenen slav. nomina den ***an***, ***άγ***,***in***, ***un*** zusammengesetzten nomina der oben genannten sprachen in ihrer bedeutung analog sein. aind ***an*** scheint im asl. *ą rodъ* stultus, eig. wie ich dafür halte, incurius vorhanden zu sein. Wie im deutschen ***un***, so verkehrt im slav. ***ne*** die bedeutung des nomens in ein gelindes gegenteil; in anderen fällen drückt die zusammensetzung etwas verkehrtes, böses aus. So ist unschön nicht

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

die blösse negation des schönen; ebenso wenig bezeichnet ungunst den mangel an gunst; jenes ist garstig, nur gelinder ausgedrückt; dieses ist ein geringener grad von feindseligkeit. Untat ist eine böse tat ankrant bezeichnet ein schädliches krant, das zum schaden des gepflantzten wild nächst" (p. 353-354).

„Unwirsch, widerlich unfreundlich gestimmt, beruht auf dem ahd. comparativ wirs übler, schlimmer, mhd. ungesühte ist schlimme krankheit. Ähnlich ist ungewitter: ***un*** scheint demnach den bösen begriff zu verstärken. Es gibt auch verba, die mit ***ne*** verbunden nicht blosse negation sind, sondren das gegenteil deuten: asl. **navidêti*, čech. *náviděti* bedeutet lieben, asl. *nenáviděti* hingegen hassen: vgl. meine abhandlung: Die negation in den slavischen sprachen... Wenn die frage nach dem ursprunge der zahlreichen slavischen verba wie *nenavidêti* hassen entsteht, so kann man sich verstellen, aus *nenavistь* sei man zu *nenavidêti* gelangt, oder, *nenavidêti* verdanke seine entstehund den zahlreichen nominalen zusammensetzungen mit ***ne***: die letztere ansicht halte ich für die richtige. Wenn *nevražiti* von *vrah* sehr hassen, *nevříti* wie *vříti* gram sein bedeutet, so scheint die verstärkung eines bösen begriffes vorzuliegen wie im deutschen umwirsch, ungewitter. ***ne*** *wird I.* mit adjectiven, II. mit substantiven verbunden" (p. 354).

Petar Skok precizează că ***ne-*** este o particulă negativă cu sensul „non", de origine indoeuropeană, prezentă în baltoslavă, în străslavă și în slavă, în general. Se folosește pentru negarea predicatului în propoziție și, ca prefix nominal, pentru negarea conținutului semantic al substantivului și adjectivului, precum în *něčovjek* „neom" și *nèdobar* „ne-bun". Apare și în construcții comparative și adversative, cu valoarea „als, quam, fr. que", situație în care se leagă cu anumite deictice. Pe lângă ***ne*** și ****nē*** >***ně***, a existat deja în indoeuropeană forma ****nei,*** în care ***i*** era o întărire deictică a negației, fiind răspândită în străslavă și în toate limbile slave. Limba română l-a generalizat pe ***ně*** ca prefix (tipul *bun* < *bonus, nebun* „lud"), înlocuindu-l ulterior cu prefixul negativ latin ***in-***. (Skok II, 508-509).

O analiză destul de amănunțită a realizat și Max Auerbach. În ce privește originea, „Die slavische Partikel *ne-* hat im Rumänischen die Steklle des lat. *in-* in der Eigenschaft als Privativpartikel vertreten. Ursprünglich steht *ne-* nur vor Nominibus und Partizipien, und die

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

Verben mit *ne-* sind dan sekundär gebildet. Im Lateinischen ist derselbe Vorgang zu beobachten: cf. *inhonestare* : entehren aus *inhonestus* : unehrenhaft. Sont hat *in-* im Lateinischen vor Verben eine andere Bedeutung. In Anbetracht dessen, dass *ne-* auch im Slavischen kein Verbalpräfix ist, und infolgedessen die Partikel im Rumänischen ursprünglich nicht vor Verben steht, sind die hier zu nennenden Beispiele verhältnismässig selten." În sprijinul acestei constatări, el aduce următoarele exemple: *nevoi* : nötigen <*nevoe*< sl. *nevolja*; *neputința* : unmöglich sein <*neputință*<*putință*; *necredința* : ungetreu handeln <*necredință*<*credință*, extrase din Biblia 1688. Lingvistul german se mai referă și la câteva derivate verbale provenind de la adjective: *nevolnici* : vergewaltingen <*nevolnic* : invalid; *a să netrebnici* : nictsnutzig werden<*netrebnic*; *nevinovăți* : ungestraft lassen <*nevinovat* : unschuldig <*vinovat*, extrase și acestea din Biblia 1688.

Cele mai multe derivate cu *ne-* provin de la participiile verbale: „Die Bildungsweise des Compositums ist also so vor sich gegangen dass aus dem Simplex das Partizipium mit *ne-* gebildet werden ist und daraus wieder mit Einfluss des Simplex das Compositum mit *ne-*: *neliniști* : beunruhigen <*neliniștit* : unruhig <*liniști* : beruhigen; *nelegiui* : gottlos handeln (Biblia 1688) <*nelegiuit* : gottlos <*legiui* : Gesetse geben; *nemulțumi* pc. jm. Missvergnigen bereiten <*nemulțumit* : unzufrieden <*mulțumi* : zufrieden stellen; *nesocoti* : missachten <*nesocotit* : ungerechnet <*socoti* : rechnen, meinen; *necinsti* : verunglimpfen, beschimpfen <*necinstit* : unehrbar <*cinsti* : ehren; *nenoroci* : unglücklich machen <*nenorocit* : unglüklich <*noroci* : beglücken; *neodihni* :in Unruhe versetzen <*neodihnit* : unruhig <*odihni* : ruhen".

În cazul unor derivate de la substantivale, în locul lui *ne-* etimologic stă *nă-*: *năuci* : verwierren <*năuc* : töricht < blg. *neukŭ* : unwissend; *nătângi* : störring werden <*nătâng* : störrig < sl. *netęgŭ* : faul. La aceste formații, „Der Übergang von *e* in *ă* ist durch partielle Assimilation des *e* zu das folgende *u* resp. *î* zu erklären, vielleicht aber auch durch das Präfix *nă-*, da in den betreffenden Beispielen die Bedeutung von *ne-* nicht hervortritt". Verbul *negriji* s-a format sub influența fr. *négliger* (Auerbach: 241-242).

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

Prefixul *ne-* era deci în vechea slavă și în slavonă prefix nominal, indicând negația: *nepravĭda* „nedreptate” <*pravĭda* „dreptate”, *nezūloba* „naivitae”; nevinovăție” <*zūloba* „răutate” etc.:

Corpusul de cuvinte avut în vedere este departe de a epuiza multitudinea de derivate cu acest prefix, dar este suficient de bogat pentru a sugera măcar întindere procesului derivativ cu acest prefix. De altfel, nici dicționarele explicative ale limbii române nu și-au propus să înregistreze întregul inventar de derivate cu ***ne-***, fixându-și anumite criterii în acest sens, unul dintre ele fiind ignorarea formațiilor personale sau ocazionale. În DLR, de exemplu, sunt înregistrate doar 449 de formații analizabile (cf. FCLR II: 162). În același fel au procedat și autoarele monografiei din FCLR II, Florica Ficșinescu și Magdalena Popescu-Marin, care s-au limitat la sursa DLR. Am urmat și noi același procedeu, dar, când a fost cazul, am adus în discuție și formații neînregistrate în DLR. În plus, ne-am extins sursa și spre lucrările elaborate de Despina Ursu și N. A. Ursu. Am pornit așadar analiza noastră de la constatarea că derivarea cu prefixul ***ne-*** formează un „sistem deschis” (Drincu 1999: 47; cf. și FCLR II: 162).

Ne-am limitat în acest articol doar la unele aspecte ale derivării cu ***ne-*** în româna veche, și anume la discutarea împrumuturilor din slava veche și slavonă și a calcurilor realizate după cuvinte din limbile respective, dar și după greacă și latină. Am lăsat la o parte, din rațiuni editoriale, inventarul și analiza împrumuturilor din limbile slave moderne și a creațiilor românești fără model străin, mai exact, legat de acestea din urmă, a celor a căror circulație se limitează la limba veche, respectiv a celor care au pătruns și în româna modernă.

Împrumuturi din slava veche și slavonă

nătâng adj., s.f. (Persoană, ființă) „Fără inteligență; prostănac, nătărău.” Din v. sl. нєтѧгъ „leneș”. Var. *netâng* Alexi, W, ap. DLR. Nicio atestare pentru limba veche. **.** HELIADE, O. II, 353; PANN, P.V. 10^2/15 etc. Cf. însă JARNÍK-BÎRSEANU, D. 183: *Da cum focu să nu plâng, C-am luat bărbat nătâng;* ALR I 1 560/556. Cf. și

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

Scriban: vsl. *ne-tongŭ*, leneș, d. *tongŭ*, viteaz. V. și *tâng, po-tâng, tângui, tânjală*.

năúcadj.„Nătărău.” BIBLIA (1688), ap. TDRG : *Năuc neștine pre sine făcându-se, părea-se-va înțelept a fi.* Din slavonul нєоукъ. **.** MICU, L. 79/5; LB; HELIADE, O. II, 353 etc.(cf. și FCLR II 166. Scriban îl consideră vsl. *ne-ukŭ*, neînvățat, ignorant, d. *učiti, a instrui*).

năvód[2] s. n.„Unealtă de pescuit”. CORESI, ap. GCR I, 18/5: *Nâvodul aruncat în mare și de tot neamul adunară.* VARLAAM, C. 157; BIBLIA (1688), ap. TDRG.Din v. sl. нєводъ. **.** ALECSANDRI, P. II, 105 etc.Și: *nevod, nâvod, novod* (PĂCALĂ, M. R. 459). (Cf. și Mihăilă 1960\. 92; FCLR II 166).

necázs. n. „Tot ceea ce provoacă cuiva o suferință fizică sau morală.” (a. 1654)GCR I, 171/24; BIBLIA (1688) [prefață] 4/10. Cf. și ANON. CAR. **.** BELDIMAN, O. 45/7; CREANGĂ, P. 222 etc. Și: (reg.) *năcaz*. Cf.slavonul наказъ.

necăji vb. IV (Înv.) „A supune la suferințe fizice și morale.” BIBLIA (1688), 912/1. (a. 1705) GCR I, 354/33, MAIOR, IST. 208/12. REBREANU, I. 211 etc. V. necaz (DLR). Cf. (DLR)/ Din slavonul наказати, накажѫ „a pedepsi; a aviza” (DLR)..

necestív s. m.„Om necredincios.” DOSOFTEI, V. S. ianuarie 8[v]/5: *venind poruncă de la necestivul să aibă toți a să lăpăda cu giurământ de Domnul H[risto]sși ceia ce nu s-or pleca să le fie moartea gloabă, iară sfântul nimică nu se temu.* Din slavonul нєчєстивъ. [Singura atestare].

neiasítă s. f. „Pelican.” PSALT. 207: *Podobiiu-me nesăturatul (neiasiteei* HC[2,] p e l i c a n u l u i D). Cf. și DHLR II, 516. Din slavonul нє сыть „nesătul” (cf. și Mihăilă 1967: 537).

neleápcă s. f. „Vacă de mai puțin de doi ani, care este nevârstnică pentru gonit.” (a. 1735-1747) DR IV, 877. Din v. sl. *нєлєтka, cf. ucr. *nelitka*, rus. *nalepka* (cf. și Berneker, 703-704).

nemilosârdie s. f. „Lipsă de milă”. CORESI, EV. 343: *Să fugim de nemilosârdie.* N. COSTIN, LET. II, 27/8 etc. Cf. SCL 1960, 529. Din v. sl. нємилосръд (cf. *milosârdie*). [Singurele arestări].

nenavístie s. f. „Ură.” DOSOFTEI, MOL. 82. [Fără citat]. Din slavonul нєнависть.

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

nenăvidí vb. IV „A invidia, a pizmui; a urî.” PSALT. 16: *Cire iubeaște nedreptatea nenăvideaște sufletul său*. CORESI, PS. 237/1 (cf. și Densusianu, HLR, II, 516) Și: *nevidi, năvidi*. Din slavonul. нєнавидѣти.

nepotreábnic adj. „Care nu este bun de ninic; ticălos, netrebnic.” CORESI, L. 531/20: *Onisim, orecând ție nepotreabnic, e acmu, ție și mie, foarte ajutoriu iaste*. Din slavonul нєпотрѣбьнь.

nepriétnic s. m. „Dușman; diavol.” PARACLIS (1639), 261: *Biru*[i]*ț*[i]-*veri nepriatnicii și nu-ț*[i] *vor cuteza*. Din slv. нєприѫтьнъ. Pentru „diavol” cf. PAMFILE, D. 115.

nepristán adv. „Continuu.” (a. 1688) IORGA, S. D. XV_2, 5: *Prea-sv*(ă)*nt numele, cel de preste toate numele, a lu Dumnezău neprestan să se cănte și să se slăvească*. Pentru forma *nepristan* cf. (încep. sec. XVIII) MAG. IST. IV, 169/13 etc. **.** CARAGIALE, O. II, 237etc. Și: *napristan, năpristan* Din slavonul нєпрѣстаньно.

netrébnic adj. CORESI, EV. 19: *Când veți face aceastea toate, ziceți că netrebnici robi suntem*.**.**MAIOR, P. 130/3; HELIADE, O. II; 352, CONACHI, P. 277**.** REBREANU, NUV. 250; SADOVEANU, O. VI, 633 etc. Și *netreabnic* CORESI, EV. 452. Din slavonul нєтрѣбьнъ.

nevástă s. f. 1 „Mireasă.” CORESI, EV. 303: *Om și împărat cheamă-se Dumnezeu și tatăl, iară ginere fiind și cuvântul lui, nevasta beseareca lu Dumnezeu* [...]. PRAV. 196; VARLAAM, C. 231. 2 „Femeie măritată de curând; femeie măritată.” DOSOFTEI, V. S. octombrie 56r/5 **.** CONACHI, P. 285 **.** EMINESCU, O. I, 84; COȘBUC, P. II, 56 etc. 3 „Soție.” LEX. MARS. 252; (a. 1760) GCR II, 68/27**.** I. GOLESCU, ap. GCR II, 256/31**.** EMINESCU, N. 43; COȘBUC, P. I, 118 etc. Din v. sl. нєвѣста

nevedénies. f.„Invidie.” Cf. ANON. CAR. Din slavonul нєвѣдѣниѥ.

nevenovénie s. f. „Nevinovăție.” LEX. MARS. 152. Cf. slavonul нєвиновьнъ „nevinovat”.

nevezíe s. f. (Înv., prin Bucovina) „Invidie.” SBIERA, F. S. 61. Cf.slavonul . нєвѣдѣниѥ (v. *nevedenie*).

nevóie s. f. 1 „Cerință, trebuință.” Cf. CORESI, EV. 542; PALIA (1581), 117/4: *Căutat-au Domnul nevoia* mea. etc. **.** AR (1839),21r/38

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

. CREANGĂ, P. 222; REBREANU, I. 119 etc. 2 „Stare de sărăcie.” CORESI, EV. 42: *De ară fi pus avuțiia bogații depreună, n-ară fi mișeii în nevoie*. (a.1779), ap. GCR II; 164/81, AR (1830),261[1]/12 **.** VLAHUȚĂ, O. A. 251; REBREANU, R. I, 165 etc. Din v. sl. нєволıа (în DLRV, нєвол).

nezlobív adj. „Nevinovat, inocent.” CORESI, EV. 350: *Nu-ș va delunga ajutoriul său de noi nezlobivul Dumnezeu*. (Substantivat) CORESI, EV. 29: *Văzu feciorul de departe viind și timpină el, că înainte apucă nezlobivul și de oameni iubitoriul*. Din v. sl. нєэлобивъ.

nimoáște adj. „Slab.” CORESI, EV. 304: *Iară grăsimea, însuș acesta e vițelul hrănit și dulceața-i vedeare sufletească, că e grasă și preadulce, nu nimoaște și răslăbită.* Din slavonul. нємощь „slăbiciune”.

niriște s.f. „Clădire pustiită, ruinată.” PSALT. 208: *Fuiu ca de noapte un corbu în turnu (la niriște* C[2])[...]. Din slavonul. нирищє „ruinele unui turn”.

níștotă s. f.1 „Sărăcie; nenorocire.” PALIA (1581): *Când iară acolo norodul s-ară însătoșa pentru nișstota apeei*. , ap. DHLR II, 517, cf. TDRG. NOVACOVICIU, C. B. I, 14. 2 „Nevoie, trebuință, necesitate.” PALIA (1581), ap. DHLR II, 517. 3 „Nenorocire, nefericire.”.CORESI: *Pentru el nu voiu lăsa* [...] *nici întru nișstotă*., ap. DHLR II, 517. Și: *mișstotă* (DENSUSIANU, Ț. H. 37, 56, 325). Din v.sl. нищєта.

Derivatul ***nemilostiv*** adj. este considerat în FCLR II: 165 ȘI FCLR XVI-XVIII: 32 împrumut din v. sl. нємилостивъ, în timp ce în DLR ȘI MDA este interpretat ca formație românească fără model străin: *ne- + milostiv*, soluție acceptată și de noi.

Corpusul de *împrumuturi* cuprinde așadar: 16 substantive, 5 adjective, 2 verbe și 1 derivat, *nătâng*, cu statut alternativ de substantiv și de adjectiv, în funcție de context. În total, 24 de formații. Cu excepția a șase dintre împrumuturi (*nătâng, năuc* și *năvod; nimoaște, niriște, nișstotă*), în toate celelalte prefixul a rămas, din punct de vedere fonetic, nemodificat. Pentru forma ***nă-***, Al. Graur dă următoarea explicație: „Pare de la început limpede că avem aici o consecință a corelației de timbru a consoanelor: consoana cu care

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

începe silaba următoare era dură, ceea ce a făcut ca și ***nă-*** inițial să fie dur, iar acest lucru, la rândul său, a provocat schimbarea lui ***e*** în ***ă***" (Graur 1963: 27) De precizat că, în afara lui *năuc*, toate sunt împrumuturi din vechea slavă. În schimb, la împrumuturile din slavonă forma ***ne-*** a fost păstrată. În ce privește sursele, ele sunt în totalitate texte bisericești. Aceasta ne obligă să le încadrăm pe cele mai multe în vocabularul bisericesc, deși aproape niciunul nu evocă concepte religioase. Totuși, semanteme precum „credința" (*necestiv*) „vinovăția" (*nevenovenie, nezlobiv*), „ura" (*nemilosârdie, nenavistie, nenăvidi*), „invidia" (*nevedenie, nevezie, neprietnic, netrebnic*) sunt printre cele mai frcevent folosite în morala creștină. Putem invoca aici și „precaritatea socială", caracteristică primilor creștini (*nevoie, ništotă; necaz, necăji*). Extrase din contextul în care au apărut, ele redau, de fapt, stări afective obișnuite sau stări fizice (*nătâng, năuc; nepotreabnic, nimoaște*). Un termen „administrativ" bisericesc ar fi *nevastă*, cu sensul „mireasă" (dar și „soție"). Celelalte împrumuturi vizează îndeletniciri uzuale, precum creșterea animalelor (*neleapcă*) ori pescuitul (*năvod)*. *Neiasită* „pelican" pare a fi un „cultism", întrucât a trebuit explicat în context (v. *supra*). În același domeniu rural poate fi încadrat și *nirište* „clădire ruinată, pustiită". Pentru un singur împrumut avem indicată și zona de circulație: *nevezie*, în Bucovina.

Unele dintre ele pot fi analizate pe teren românesc: *nemilosârdie* „lipsit de milă" prin *milosârdie* „milă; bunătate"*; neprietnic* „dușman; dracul" prin *prieten*; *nevedenie* „invidie" prin *vedenie* „reprezentare prin care se face cunoscută voința divină; revelație, viziune" și *nevoie* „cerință, necesitate" prin *voie* „voință, decizie", toate de proveniență slavă.

Cele mai multe împrumuturi provin din secolele al XVI-lea și al XVII-lea. Împrumuturile care au străbătut secolele, fiind și astăzi folosite, aparțin zonei populare a limbii comune: *nătâng, năuc, necaz, necăji, netrebnic, nevastă, nevoie* de unde au fost preluate în limbajul literaturii artistice, datorită contrastului expresiv cu termenii culți. În plus, ele participă la dinamica vocabularului românesc, apărând în derivate și compuse, precum și în expresii: *nătângeală, năttngí, nătângie* etc., de la *nătâng* (v. și *nătânga* „Numele unui dans

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

popular"); *năuceală, năucí, năucie, năucitor* etc., de la *năuc*; *de voie de nevoie* etc. De asemenea, aproape toate au devenit polisemantice. .

Calcuri după slava veche și slavonă:

năstrușnic adj. 1 „Extraordinar, grozav, nemaipomenit." GANE, N. II, 15; BARCIANU; D. ZAMFIRESCU, V. Ț., 198. 2 „Neobișnuit, curios, ciudat, bizar." ALECSANDRI, T. 624 etc.; SADOVEANU, O. VI, 632 etc. Și: *năstrașnic* (GRIGORIU-RIGO, M. P. II, 31). Cf. slavonul *nestruženŭ* „nestrujit" (Graur, E. 28), нєстроужєнъ (DLR, FCLR II 166; cf.însă MDA: E: ns cf slv нєстро жснъ).

neblagodárnic adj. „Nemulțumit; ingrat." CORESI, ap. DHLR II, 516: *Acei noao din iudei... neblagodarnici arătară-se*. (cf. și 503). După slavonul *neblagodarĭnŭ* (Densusianu, HLR, II, 516, нєблагодарьнъ DLR, MDA).

nebléznic adj. (Transilv.) 1 „Prost; bleg, nătâng." Cf. KLEIN, D. 203; DRLU; LB; LM etc.". 2 „Greoi, butucănos, diform." Cf. DDRF; TDRG; SCRIBAN, D. etc. Și: *năbleznic* (KLEIN, D. 203), *năbleaznic, năblaznic, năblăznic*. După slavonul нєблазиьнъ (DLR, MDA).

necurát adj., subst. 1 Adj. Negare a lui *curat*. Cf. CORESI, EV. 42 etc. 2 Adj. „Care nu este încă vindecat." CORESI, EV. 424: *Preuții ispitiia pre aceia, și de la aceia judecată lua, au curați era de stricăciune, au necurați*. 5 Subst. "Persoană care nu crede în Dumnezeu; necredincios; păcătos, păgân." COD. VOR. 162/12: *Se dereptul abia se spăsează, e necuratul și păcătosul iuo se vor ivi?* DOSOFTEI, PS. 12/9 etc. 7 „Dușman, prigonitor; (spec.) numele dracului." PSALT. HUR.10^{v}/19: *Fața necuraților ce mă chinuiră*. HELIADE, O. II, 28 etc**.** SLAVICI, N. II, 334 etc. Și: *nicurat* (adj., subst.). Prefixul **ne-** + *curat*. Sensul 5 traduce slavonul нєчисть (*necistŭ*) „necurat", prin confuzie cu нєчьстивъ *necistivŭ*. Cf. și Mihăilă 1967: 538: „acest calc implică și o greșeală de traducere, căci adjectivul нєчьстивъ „impius" a fost înțeles ca нєчисть „impurus".

nederes* „**subst. PH. CXXXVIII, 16, este făcut după vsl. *ne* + *sŭdělati* „conficere, operari" (DHLR II: 358/228). V. însă DLR, MDA: ***nedereasă „Neființă." PSALT. HUR. 118^{r}/8: *Nedereasele*(n e f a p t u l PSALT. 1289/35)*meale văzură ochii tăi*. (ne- + deres).

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

nederegătoriu „(= vsl. *nedělajęšti)*, PH. CXVIII” (DHLRII: 358/228).

nefăcătoareadj. „Sterilă.”, „traduce vsl. *neplody* „sterilis” Coresi, la DHLR II 358” (FCLR II: 166).

neharnic adj. „Ingrat.” (cu sensul vsl. *necharĭnŭ* „ingratus” și deosebit, în consecință, în ce privește a doua parte a sa de *harnic*) CC[2]. 178, 385 ” (DHLR II: 358/228).

nelucrătoriu *adj*. „(vsl. *nedělajęšti)* CPr. 86” (DHLR II: 358/28).

neplódnic adj. Negare a lui *plodnic*. „Care nu poate procrea; steril, sterp.” (Substantivat) CORESI: *Ferecați neplodnicii* (ap. Densusianu, HLR II, 516). Prefixul **ne-** + *plodnic*. Cf. slavonul нєплодьнъ, din vsl. *neplodĭnŭ* (FCLRXVI-XVIII).

nepriéten s. m. „Dușman.” HERODOT (1645), 209: *Și au... biruit cu războiu pre nepriiateni* [...]; URECHE, L. 95 [...] *după ieșirea neprietenilor și a vrăjmașilor din țară* [...] **.** BUDAI-DELEANU, ȚIG. 364; HELIADA, O. I, 433 etc. [Fără atestări după 1860.] Cf.slavonul нєпри тьнъ, după vsl. *nepriĭatĭnŭ* (FCLRXVI-XVIII).

nerău, adj. și subst. traducând pe vsl. *nezloba* „innocentia” și *nezlobivŭ* „innocens”, PS.etc” (DHLR II 360/229).

neruginră *subst*.„Nepieritor.”„CV. CLI, 14, apare în locul vsl. *neistlĕnije* „incorruptibilitas, immortalitas” (DHLR II: 360/229). ..

nesăturat adj. și s.m. „Nesățios, nesătul.” PSALT. 205 **.** ȘINCAI, HR. I, 114/17 **.** F (1903), 56 (DLR: ne- + săturat; sensul 2 este un calc după slavonul нє сыть, prin confuzie cu нєсытıа).

nestătut *adj*. „Instabil.” „(vsl. *nepostojnŭ* „instabilis”) PS. CP. CXXIII, 5; CC. 24” (DHLR II: 360/229).

nevadnic adj. „Cooperant.” Cf.„(în textul slav *nesŭvadĭnikŭ*, a cărui a doua parte înseamnă „contentiosus”) CPr. 283” (DHLR II: 361/229).

nevolnicadj. Negativ al lui *volnic*.BUDAI-DELEANU, LEX., LB **.** CIHAC, II, 461 **.** ALEXI, W. **.** „Slab, fără putere.” DOSOFTEI, V. S. septembrie 15[r/]5 **.** CONACHI, P. 303, etc. **.** COȘBUC, B. 159, etc. **.** „Supus, rob” HERODOT (1645), 253, ANON. CAR**.** CONACHI, P. 303 **.** COȘBUC, B. 159, etc. (ne- + volnic, cf. v. sl. нєвольнъ).

În câteva cazuri calchierea este greșită sub raport semantic:

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

necălcătoriuadj. „CPr. 164 îl traduce, dar nu cum ar fi trebuit pe vsl. *nepostąpĭnŭ*„immobilis” (DHLR II: 358/228).

nedeșert„apare în două versete greșit traduse din CT. EL. Matei 99; Marcu 60, cuvântul corespunzător din versiunea slavă, *neprazdĭnymŭ* (<*ne + prazdĭnŭ* „vacuus”), fiind redat în mod mecanic, nu potrivit adevăratului său înțeles (*neprazdĭna* „gravida” (DHLR II: 358/228).

neînvățătură „apare în CPr. 241, dar în dezacord cu contextul (în versiunea slavă citim , în același loc, *neprišĭstvije*, care înseamnă „absență”, așa încât trebuie să punemun alt cuvânt în traducerea românească” (DHLR II: 359/228).

În alte situații, ***ne-*** este întrebuințat, în mod eronat, pentru alte prefixe:

necrescut „CPr. 273 nu e la locul său, ca traducere a vsl. *bezumĭnŭ* „demens, vanus” (DHLR II: 358/228; cf. și FCLR II: 166);

nevedea (a se), „format după vsl. *vŭznenaviděti* „odisse” : *se vor nevedea unul la alalt* CT. EL. Matei 98” (DHLR II: 360/229; cf. și FCLR II: 166).

Pentru câteva formați cu ***ne-*** apar probleme etimologice, proveniența slavă fiind luată totuși în discuție: ***năsărâmb*** adj. (D. oameni) „Zburdalnic; nebunatic.) Cf. LB, GHEȚIE, R. M. 294. S f. „Poznă; farsă.” ȘINCAI, HR. II, 281/11; MARIAN, INS. 133; MAT. DIAL. I, 183. (DLR, MDA; Scriban se referă la vsl. *ne-sramĭnŭ*, nerușinat, marcându-l totuși cu semnul întrebării). ***nepriitor*** s. m.,adj. „Dușman, vrăjmaș; diavol.” (a. 1616-1631). ROSETTI, B. 86; COD. VOR. 78/18este interpretat în FCLR II:166 ȘI FCLR XVI-XVIII: 32, după DHLR II: 360/229 „format după vsl. *neprijaznĭ* „malus, diabolus”, în timp ce în DLR şi MDA este considerat un format pe teren românesc fără model străin, soluție acceptată și de noi; ***neputred*** adj. „Care nu putrezește; etern, veșnic.” CORESI, EV. 139 apare în DHLR II: 360/229 ca traducându-l pe vsl. *neistlinĕninŭ*, soluție însușită şi de FCLR II: 166 și de FCLR XVI-XVIII: 22, dar neluată în considerare de DLR și MDA, unde este vorba de o formație românească fără model srăin, interpretare admisă și de noi; ***nestașnic, năstașnic*** adj. (Regional) (D. oameni) „Vioi; impulsiv; nestatornic.” F (1872), 159; SLAVICI, N. I, 30; L. COSTIN, GR. BĂN. 146; cf. ALR

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

I 1 517/9. Et. nec. (DLR, cf. scr. *nestašen*; Scriban face trimitere la *straşnic* şi *năstraşnic*, pentru care DLR trimite la *năstruşnic*, v. *supra*).

Calcuri după latină şi greacă:

nedierisit adj. „Indivizibil.” CANTEMIR, IST. 41: *Forma aceasta numai după socoteala loghicilor nedierisită şi nestricată şi în tot chipul adevărată a fi crede.* (după ngr. *αδιαίρετος*).

negrijă s. f. „Neglijenţă.” CANTEMIR, HR. 207: *Aflând vina slujitorilor, căci adecă pentru negrija lor au fost trecut goţii în Misia..., pre toţi i-au scos din slujitorie.*Cf. I. BARIŢIU, P. A. II, 505. (după lat. *incuria*). Cf. însă Coresi, E. 17/1: *Cu negrija leneei*. Biblia (1688) pr. 3/21**.** Mineiul (1776) 151/^{2}/$_{2}$; Economia, 198; C. Negruzzi, I 320 („lipsă de griji”) ap. DA s.v. *grijă*

nestăpânire s. f. „Lipsă de conducere”; p. ext. „anarhie”, (a. 1773). GCR II, 87/28, este considerat în FCLR II: 166 şi FCLR XVI-XVIII: 22 un calc după gr. άναρχία, soluţie neluată în considerare în DLR şi MDA, unde se indică un derivat românesc fără model străin, interpretare însuşită şi de noi.

Majoritatea derivatelor rezultate din calcuri sunt adjective, oarecum în contradicţie cu împrumuturile propriu-zise care erau, în cea mai mare parte, substantive. Şi în cazul calcurilor unele adjective pot avea, cel puţin în română, o întrebuinţare subtantivală (*nerău*, *nevadnic*, *nevolnic*), dar numărul lor este foarte mic. La fel de slab reprezentat este şi verbul (*necurăţi*), ceea ce nu surprinde, prefixul având în slavă valoare nominală.

Sub raportul provenienţei temelor, situaţia este aproape partajată: slave, pe de o parte, latineşti (incluzând aici şi formaţiile româneşti de la cuvinte moştenite din latină), pe de altă parte. Selectarea lor în calcuri a fost în funcţie de existenţa sau nu în lexicul limbii române a unei teme slave cu circulaţie independentă. În cazul existenţei acesteia s-a recurs, în mod obiectiv, dar nu obligatoriu, la tema respectivă. Astfel, ***neblagodarnic***„ingrat” îl are în structură pe *darnic* „generos”, format din subst. *dar* + *-nic*, în care *dar* este un împrumut din slavonă: даръ „cadou”, avându-le ca model pe *blagoderenie*„mulţumire” (< v.

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

sl. благодѣрєниє, *idem*) și pe *blagodari* vb. IV „a mulțumi” (< v. sl. благодарити, *idem*); ***nebleznic*** „prost; nătâng” l-a avut la dispoziție pe *blaznă* „înșelăciune; ispită; arătare, monstru, pocitanie; prostănac”, cf. PSALT. SCH. 454 (< v. sl. блазьнъ „rătăcire, scandal”, dar mai ales pe *blaznic*, var. *bleznic* „bun, sfios”, dacă nu cumva acesta este o creație mai târzie (cf. ucr. блазнюк, *idem*); v. sl. **necharinŭ** „ingratus” a fost redat în română prin **neharnic** „ingrat”, pornindu-se de la *harnic* „mulțumitor; recunoscător; sârguincios” (< v. sl. харник, *idem*); ***neplodnic*** „infertil” s-a format de la *plodnic* „fecund” (< v. sl. плодинъ), dar în limba veche exista o întreagă familie de cuvinte pornind de la *plod* „sământă; copil, prunc” (< v. sl. плодъ) și de la *plodi* vb. IV „A naște mulți copii” (< v. sl. плодити); aceeași situație în cazul lui ***nevadnic* și *nevolnic***, în primul caz cuvântul de bază fiind *vadnic* „denunțător; calomniator” (*vadă* < slavonul вада „acuzare; calomnie”) + *-nic*, cf. și v. sl. *вадьникъ „calomnie; intimidare”); în al doilea caz, este vorba de *volnic, -ă* „liber, slobod” (< slavonul вольнъ).

Cealaltă grupă este formată din teme moștenite din latină și din derivate operate pe teren românesc. Din prima serie fac parte: ***necurat*** adj. „nevindecat”, format din *ne- + curat*, în care ***curat*** (< lat. *curare)* se pliază ca sens pe v. sl. *čistĭ*, cu observația că în latină *curo, -are* avea și sensul „a îngriji (o boală)”; în paranteză fie spus, de la *necurat* s-a format derivatul verbal imediat ***necurăți*** vb. IV „A se abate de la preceptele bisericii, a păcătui (față de Dumnezeu sau de morală)” PSALT.HUR. 12^{v}/9, etc. prin care s-a tradus slavonul нєчистотıствовати, prin confuzie cu нєчıствовати (DLR, MDA). Cf. și DHLR II 358/228: „format după vsl. *nečĭstvovati* „impium esse”, CV. LXX, 3; PS. PH. CP XVII, 22”, iar de la acesta, ***necurățitoriu*** adj. „Necredincios.” Cf. și „(= vsl. *nečĭstivŭ* „impius” CV. CLXI, 13; CLXX, 5” (DHLR II: 358/228). Pentru sensul lui ***nederes*** (*ne- + deres* <*dres* adj. (d. oameni) „îndrumat, condus pe drumul cel bun”; „invulnerabil la vrăji” < *drege* „idem” < lat. *dirigere*), Densusianu trimite la sensul cuvântului v.sl. *sŭdĕlati* „conficere”, în primul rând, care, pe lângă sensul de bază „a duce la bun sfârșit”, îl are și pe cel de „a crea”; coroborând această informație cu cea din MDA: *nedereasă* „neființă”, putem deduce sensul lui ***nederes*** „necreat”; ***nerău*** subst.

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

„onestitate” (*ne-* + *rău* < lat. *reus* „acuzat, vinovat”) este un decalc după v. sl. *nezliba* „innocentia” (cf. și *nezlobivŭ* „innocens”), cele două teme fiind aproximativ identice ca sens: cf. sl. *zloba* > rom. *zloabă* „răutate nedreaptă”; ***neruginră*** subst. „nepieritor” (*ne-* + *ruginră* < lat. *aerugo, -inis* „rugină, coclează; otravă”) pare a fi o metaforă pentru „immortalitas”, unul din sensurile sl. *neistlěnije*, alături de „incorruptibilitas”; ***nesăturat*** adj. și s. m. „nesățios, nesătul” = *ne-* + *săturat* < *sătura* < lat. *saturare;* ***nestătut*** adj. „instabil” are la bază tema *stătut* adj. „obosit” < *a sta* < *lat. sto, -are* „a sta (în picioare; pe loc), a rămâne neclintit”. În această serie se încadrează și ***nedeșert*** , alcătuit din *ne-* + adj. *deșert* „gol” (< lat. *desertus*), chiar dacă reprezintă o traducere greșită (v. *supra*).

Tot pe atâtea sunt și creațiile românești ce redau și structural cuvintele calchiate din vechea slavă și slavonă: în ***nederegătoriu*** (*ne- + deregătoriu),* cuvântul de bază, *deregătoriu* (*dregătoriu*) „demnitar domnesc; conducător”, este un derivat românesc de la *drege* (< lat. *dirigere*) + *-ătoriu* (cf. v. sl. *nedělajęšti* < *dělo* (дѣло), preluat în română ca *dealã* „treabă, afacere”); ceva asemănător avem în ***nelucrătoriu*** (*ne-* + *lucrătoriu*), unde *lucrătoriu* (*lucra* + *-ătoriu*) îl are la bază pe *lucra* < lat. *lucrare*, provenit, acesta, din *lucrum* „profit, folos”, calchierea redând tot un derivat, v. sl. *nedělajęšti*; ***necălcătoriu*** (*ne-* + *călcătoriu*), chiar dacă redă o traducere greșită, sub aspect derivativ este o formație corectă în raport cu v. sl. pe care îl traduce (v. *supra*), iar în cadrul derivatului românesc, baza este moștenită din latină (lat. *calcare*). O derivare cu sufixul *-ătură* apare în ***neînvățătură,*** și acesta grevat de viciul unei traduceri eronate, dar corect ca derivat: *ne-* + *învățătură*, cuprinzând în structura sa un alt cuvânt moștenit din latină: **invitiare*; *făcătoare* „roditoare” din ***nefăcătoare*** provine din *face* (< lat. *facere*) + *-ător*, derivatul românesc excedând structura originalului slav, *neplody* „sterilis” (v. și *supra*, ***neplodnic***).

După cum se poate constata, prefixul și-a păstrat forma din slavă : ***ne-***. Doar în câteva cazuri s-a transformat în *nă-* (*nătâng, năuc, năvod*) și în *ni-* (*nimoaște, niriște, ništotă*), și aceasta numai în împrumuturi, mai cu seamă în cele din limbile slave moderne, în calcuri apărând o singură excepție (*năstrușnic*).Trebuie remarcat faptul că în română

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

există și câteva formații cu ***ne-*** (*ni-)* moștenite din latină, unele analizabile: *nemică* (< lat. *ne mica*, cf. *mică*), *neștcât* (< lat. *nescio-quantus*, cf. *cât*), *nișcare* (< lat. *nescio qualis*, cf. *care*), altele mai greu analizabile sau neanalizabile: *neștine* (< lat. *nescio + qui + ne*), *niscai* (< lat. *nescio qualis)*, *niște* (< lat. *nescio quid*), *negoț* (< lat. *negotium*). Pe baza acestui material și datorită existenței în unele limbi romanice a unei negații neaccentuate *ne* (prefixul ***ne-*** fiind și el accentuat), latiniștii Laurian și Massim, în al lor *Dicționarul limbei române* (1871-1876), au susținut proveniența din latină a lui ***ne-*** „fie din lat. *ne (-)*, fie din lat. *non* neaccentuat" (FCLR II: 166). Prefixul latin nu s-a transmis însă niciunei limbi romanice, deoarece încă în latină el devenise neproductiv (ILR I: 100; 104). Ideea apare și în CADE (s. v. *nu*), unde se susține proveniența lui din lat. *non*, ajuns **nă-* în poziție atonă și apoi „modificat formal după slavul *ne-*" (FCLR II: 166).

În acest context este de precizat că ***ne-*** în română este *neaccentuat*, accentul căzând pe prefix foarte rar (cf. adv. *némică*).

Sensul negativ al prefixului se impune, am zice, de la sine, chiar și în formațiile neanalizabile, aici având însă doar valoare de indicator, sensul cuvântului fiind, de fapt, traducerea originalului slav. În calcuri, distingerea sensului său de cel al temei pe care o neagă este evidentă, așa cum am arătat în analiza acestor derivate (*neblagodarnic, necurat, nedereg*ătoriu, *nefăcătoare, neharnic, nelucrătoriu, neplodnic, ne prieten, nerău, nestătutI*), la care putem adăuga împrumuturile *neprietnic* „diavol" și *nevoie*. Încă din această perioadă, ***ne-*** va dezvolta și un sens *privativ*, devenit foarte productiv în epocile următoare. În cazul nostru, este vorba de împrumutul *nemilosârdie* și de cacurile *nesăturat, nestăpânire* și *nevolnic*.

Și dintre calcuri foarte puține au trecut granițele limbii vechi, avându-le în vedere, pentru limba comună, pe *năstrușnic, necurat* „diavol", nevolnic și, poate, *nestăpânire*, dar cu schimbare de sens.

În ciuda numărului mic de formații, 47 în lista noastră, dintre care aproape jumătate sunt neanalizabile, prefixul ***ne-***, posedând unul din sensurile fundamentale ale comunicării interumane, *negația*, a dezvoltat în secolele următoare un număr impresionant de derivate,

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

aproape imposibil de cuantificat, mai ales datorită formațiilor ocazionale cu o virtualitate aproape nelimitată de realizare.

Bibliografie (selectivă)

Auerbach 1913 — Max Auerbach, *Die Verbalpräfixe im Dacorumänischen*, în „Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache", vol. XIX-XX, 1913, p. 209-264.

Beltechi 1975 — Eugen Beltechi, *Trei arii bănățene:* ***do (-), pro-, ză-*** în „Cercetări de Lingvistică", 1975, nr. 2, p. 173-187.

Mihăilă, Î. / 1960 — G. Mihăilă, *Împrumuturi vechi sud-slave în limba română. Studiu lexico-semantic*, Editura Academiei R. P. R., București, 1960.

Miklosich I-IV — Franz Miklosich, *Vergleichende Grammatik der slavischen Sprachen*. Erster Band: *Lautlehre*, Wilhelm Braumüller, Wien, 1879. Zweiter Band: *Stammbildungslehre*, Wilhelm Braumüller, Wien, 1875. Dritter Band: *Wortbildungslehre*, Wilhelm Braumüller, Wien, 1876. Vierter Band, *Syntax*, Wilhelm Braumüller Wien, 1868-1874.

Tudose 1970 — Claudia Tudose, *Vocabularul fundamental al limbii române vechi*, în vol. *Sistemele limbii*, Editura Academiei R. S. R., București, p. 119-164.

Vaillant 1964 — André Vaillant, *Manuel du vieux slave*. Tome I: *Grammaire*. Seconde édition revue et augmentée, Institut d´Études Slaves, Paris.

Vasmer 1971, 1973 — Макс Фасмер, *Этимологический словарь русского языка*. Том I-IV, Издательство „Прогресс", Москва, 1964, 1986, 1971, 1973. (În original: *Russisches Etymologisches Wörterbuch* von Max Vasmer, Heidelberg, 1950-1958).

Vințeler 1969 — O. Vințeler, *Cu privire la nuanțele de aspect ale verbelor românești de origine slavă*, „Studii și Cercetări Lingvistice", 1969, nr. 1, p. 81-92.

Sigle

DA — *Dicționarul limbii române*. Tomul I, partea I: *A – B*, Librăriile Socec, 1913; Tomul II, partea II: *C*, Tipografia ziarului „Universul", București, 1940; Tomul I, partea I, fascicula I: *D – de*, Editura „Universul", București, 1949; Tomul II, partea I: *F – I*, Imprimeria Națională, București, 1934; Tomul II, partea II, fascicula I: *J – lacustru*, Editura „Universul", București,

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)

1937; Tomul II [partea III]: *Ladă – lojniță* [fără editură și an] (Academia Română).

DERS — Institutul de Lingvistică, București, *Dicționarul elementelor românești din documentele slavo-române 1374-1600*, Editura Academiei R. S. R., București, 1981 (Redactor responsabil, Gh. Bolocan).

DLR — *Dicționarul limbii române*. Serie nouă.Tomul VI, Litera *M*, 1965-1968; Tomul VII, partea I, Litera *N*, 1971; Tomul VII, partea a II-a, Litera *O*, 1969; Tomul VIII, partea 1, Litera *P: P – păzui*, 1972; Tomul VIII, partea a 2-a, Litera *P: PE – PÎNAR, 1974; Tomul IX, Litera R, 1975 etc.*

DLRLV — Mariana Costinescu, Magdalena Georgescu, Florentina Zgraon, *Dicționarul limbii române literare vechi (1640-1780). Termeni regionali*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1987.

DLRV — G. Mihăilă, *Dicționar al limbii române vechi (sfârșitul sec. X – începutul sec. XVI*), Editura Enciclopedică Română, București, 1974.

DRĂGANU, ROM. — Nicolae Drăganu, *Românii în veacurile IX – XIV, pe baza toponimiei și a onomasticii*, București, Imprimeria Națională, 1933.

FCLR XVI-XVIII — Formarea cuvintelor în limba română din secolele al XVI-lea – al XVIII-lea, Editura Academiei Române, București, 2007 (Coordonator: Magdalena Popescu-Marin).

MDA — *Micul dicționar academic*, 2 vol. (A – Me; Mi – Z), Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2010.

SMFC I-VI — *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română.* Vol. I 1959; vol. al II-lea 1961; vol. al III-lea 1962; vol. al IV-lea 1967; vol. al V-lea 1969; vol. al VI-lea 1972.

THE PREFIX ***non***- IN OLD ROMANIAN LANGUAGE
(*Abstract*)

Key words*: the old Romanian language, word formation, derivation with prefixes*

The author underlines the fact that the article represents a fragment from a monographic study dedicated to the derivation with the negative prefix ***non***. Within the article the author limits himself, from editorial reasons, only to the aspects regarding derivation with this prefix in the old Romanian language, that is, to the identification and explanation of borrowings from old Slavic and Slavonic languages and to discussing the transormation of words from old Slavic, Slavonic, Greek and Latin words.

BDD-A32115 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-23 15:01:22 UTC)